CUVÂNT-ÎNAINTE

Cartea veche merge mai departe

Ediția a XVI-a a conferinței naționale *Bibliologie și Patrimoniu Cultural Național* a beneficiat și în anul 2022 de un context cultural deosebit: 455 de ani de la tipărirea primei cărți, 400 de ani de la înființarea Colegiului Academic Bethlenian și desigur, Centenarul Încoronării. Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia și Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia au gândit și organizat această ediție ca un omagiu adus cetății multiculturale a Albei Iulia, promotoare a cunoașterii și simbol al unității în diversitate.

Anul 2022 a însemnat din punct de vedere organizatoric două modificări semnificative în calendarul conferinței: alegerea lunii iunie ca lună reprezentativă pentru ediția curentă și edițiile viitoare și, mai ales, revenirea la forma tradițională și atât de așteptată a întâlnirilor față în față.

Conferința s-a desfășurat la Alba Iulia în data de 23-24 iunie și a inclus trei secţiuni: *455 de ani de tipar la Alba Iulia*; *Cărțile călătoare. Disertațiile studenților transilvăneni în sec. XVI-XVIII; Digitalia. Provocări și realizări în procesul de digitizare a cărții vechi în România*. Cu fiecare an, cartea veche merge mai departe, abordând atât temele consacrate, specifice domeniului, cât și subiecte de actualitate, asociate transformărilor digitale de care se leagă viitorul cărții. *Bibliologie și Patrimoniu Cultural Național*, s-a profilat treptat, cu fiecare ediție organizată, începând cu anul 2007, ca o adevărată școală de bibliologie, reunind an de an specialiști din țară și din străinătate care, prin temele promovate, au configurat un sistem de susținere a domeniului cercetării cărții vechi, revitalizându-i potențialul. Includerea secțiunii ce o dorim permanentă, dedicată analizei realizărilor digitale în domeniul patrimoniului național, a cărții vechi cu preponderență – *Digitalia* –, urmărește, într-o abordare științifică, crearea unui cadru de comunicare argumentat cu privire la posibilitățile de valorificare a bogatei moșteniri culturale de care dispunem.

Programul a reunit și în acest an subiecte variate care reflectă minuțiozitatea și mai ales dedicarea specialiștilor sau cercetătorilor aflați la început de drum, pentru cercetarea cărții vechi: Metodologia traducerii: privire retrospectivă dinspre paradigma Psaltirii românești din 1651 spre laboratorul traducătorilor din secolul al XVI-lea; Introducere în circuitul științific a două exemplare bălgrădene de Chiriacodromion, 1699 de la Mănăstirea Bistrița olteană; Tipărituri albaiuliene într-o colecție particulară (secolele XVII-XVIII); Despre „Typis episcopalibus" și cărțile tipărite în oficina de la Alba Iulia a tipografiei episcopului Ignác Batthyány între 1785-1798; Studii și articole privind „Noul Testament" de la Bălgrad (1648) publicate în paginile unor reviste ortodoxe precum „Biserica Ortodoxă Română", „Glasul Bisericii", „Mitropolia

Moldovei și Sucevei", „Mitropolia Olteniei" și „Altarul/Mitropolia Banatului"; Puritanismul amesian și cartesianismul franequeran în învățământul transilvănean din secolul al XVII-lea; Peregrinatio academica a studenţilor transilvăneni la Universitatea de la Jena în anii 1601-1789; Studenţi şi absolvenţi din Transilvania la universităţile de la Košice şi Trnava (Slovacia) pe baza unor disertaţii şi bibliografii (secolul al XVIII-lea); Disertația unui teolog român refugiat la Roma: P. Basilio Bărbat S.J., Il „teologo" del vescovo e della Chiesa Romena Unita 1701-1773 (Pontificium Institutum Orientalium, Roma, 1961); Dissertatio Inauguralis Medica, de Genuinis Sanitatis Conservandae Fundamentis a medicului sibian Andreas Wachsmann; Proiectul Byzantion – valorificarea colecțiilor digitale bizantine ale Bibliotecii Academiei Române; Cartea veche în colecțiile digitale ale BCU „Lucian Blaga" din Cluj-Napoca; Tipărituri iezuite din secolele XVII-XVIII în „Colecțiile Speciale" ale Bibliotecii județene „Gheorghe Șincai" Bihor; Prezențe în fonduri dobrogene ale cărților românești vechi tipărite în Transilvania. Considerații; „Emigrarea în America. De ce să nu mergem în America? Scrisă de Unul care a fost acolo". O scurtă analiză asupra unei broșuri apărute în Biblioteca Populară a „Asociațiunii" în anul 1914; Informații despre literatura română în Geschichte des transalpinischen Daciens a lui Franz Joseph Sulzer; Un scurt excurs prin biblioteca unui nobil austriac din secolul al XVIII-lea - Johann Georg von Schwandner; Un epitalam regal la „inclitul connubiu" al Majestăților Lor Carol I și Elisabeta, de Ion Heliade Rădulescu (1869); Noi date despre cărțile Școlii Ardelene în colecțiile sălăjene; Două cărți românești vechi de la Șibot - pretext de aprofundare a documentării istorice; Promovarea patrimoniului imaterial din domeniul artelor grafice în România - exemplul altelierului Moara de hârtie din Comana.

A devenit deja o tradiție, prezentarea la BIBLIO Alba Iulia a celor mai recente apariții editoriale de specialitate, în domeniul cărții vechi. Au fost prezentate lucrările semnate de Cristian Nicolae Matei, *Ideea de sănătate în Transilvania iluministă în cărți și documente*, prefață de Eva Mârza, Alba Iulia – Cluj-Napoca, Editura Muzeului Național al Unirii Alba Iulia – Editura Mega, 2021, lucrare ce valorifică teza de doctorat a autorului; Silviu-Constantin Nedelcu (coordonator), *Bibliotecile și valorificarea cărții vechi românești și occidentale. Circulația cărții românești vechi în Basarabia.* Lucrările prezentate la sesiunea anuală a secțiunii Carte veche. Conservare. Restaurare din cadrul asociației Bibliotecarilor din România (ABR), București, 27 mai 2021, București, Editura Eikon, 2022; revista *Apulum - series Historia & Patrimonium* LIX/2022. Supplementum.

Au fost prezente și în acest an insituțiile reprezentative în domeniul cercetării și valorificării patrimoniului cultural național: Asociaţia Bibliotecarilor şi Bibliofililor „Amor Librorum Unit Nos" din România, Asociația „Moara de

hârtie" Comana, Universitatea „Babeş-Bolyai" – Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai" – Cluj-Napoca – Centrul CODEX, Universitatea „Ștefan cel Mare" – Suceava, Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, Biblioteca Națională a Slovaciei, Martin, Biblioteca Academiei Române București, Biblioteca Academiei Române București, Cabinetul de Stampe al Academiei Române, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga" – Cluj-Napoca, Biblioteca de Litere, Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai" Bihor, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion" Tulcea, Mănăstirea Bistriţa – Vâlcea, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia,

Organizatorii doresc să mulţumească tuturor colaboratorilor şi finanţatorilor pentru implicarea în organizarea Conferinţei şi publicarea acestui număr al revistei *Apulum.*

Eva Mârza
Ana-Maria Roman-Negoi
Florin Bogdan